

Cô Giáo “Phản Động”

Lại thị Mơ

Tôi là con nhỏ Bắc di cư, nên hết hè năm 75 tôi học xong đại học, chuẩn bị đi dạy. Ai dè ngày 30/4 ập đến, tất cả sinh viên miền Nam tạm ngưng việc học, để đi làm lao động công ích, dọn dẹp đường phố, phụ việc đổi tiền, đào kênh ... Theo đúng lời kêu gọi (nhưng bắt buộc):

Nơi cần thanh niên có, nơi khó có thanh niên.

Chúng tôi là những người “học đủ rồi” (không những đủ, mà còn dư). Mấy ông chính trị viên bảo vậy.

Tóm lại tôi là “sản phẩm” của Việt Nam Cộng Hòa (VNCH), học tiểu học, trung học, đại học. Rồi làm việc cho chế độ mới Xã Hội Chủ Nghĩa (XHCN).

Hễ cái gì đi ngược lại, là phản động. Tôi bị mang tiếng có tư tưởng phản động. Chẳng hạn khi mấy ông chính trị viên(chính trị viên) phiên âm tất cả những chữ nước ngoài ra tiếng Việt, như Tổng Thống Pho, Sa sĩ tí Á (Shakespeare), Niu ót, hót môn (hormone)... tôi thắc mắc tên riêng không bao giờ được thay đổi, phiên âm ra bất kỳ tiếng nước nào. Còn văn hào Shakespeare là tên nhiều người biết, phiên âm còn làm người ta thắc mắc thêm: ai vậy cà?

Nói như Vẹm.

Kiểu nào cũng nói được. Lão chính trị viên nói tôi có tư tưởng tạch tạch xè (tiểu tư sản), không đứng trên lập trường giai cấp công nông ít chữ, nên phải phiên âm ra tiếng Việt.

Tôi vẫn cãi: lần đầu không biết, người ta tìm hiểu, lần sau sẽ biết.

Như vậy thay vì kéo người không biết lên, lại dìm người biết xuống cho bằng. Cuối cùng tất cả đều không biết.

Chính trị viên chỉ là những ông bộ đội được tung ra khắp nơi, không cần là sĩ quan có cấp bậc. Họ chỉ cần nói như con vẹt 3 bài học về XHCN:

- 3 giòng thác cách mạng
- Hồng & chuyên
- Hiện tượng & bản chất

Tôi đã bị nhồi nhét đến nỗi cho đến bây giờ, gần 50 năm tôi vẫn nhớ như in, có thể thao thao kể lại chuyện tôi cãi với chính trị viên trong những buổi thảo luận, họp tổ ...

Chế độ mới không để người ta rảnh rỗi một chút nào (rảnh rỗi sinh nông nổi), suốt ngày họp hành, toàn làm chuyện vô bổ.

Khi thảo luận tôi lỡ miệng nói: Trong lớp nghe lý thuyết XHCN “hay ho”, về nhà (thực tế) không có gạo nấu cơm, lại thấy sai. Lão chính trị viên mừng quá, há miệng cười (nham nhở):

- Chỉ cần chị nói lý thuyết đúng 1%, là chúng tôi ĐÃ THÀNH CÔNG rồi đấy. Vì để xô đổ một bức tường kiên cố, chúng tôi phải kiên trì hôm nay xô một cái, ngày mai xô một cái, cho đến khi bức tường đổ, hèn chi “cái nô” của XHCN là Liên xô (cùng nhau xô).

Bữa đó tôi tức lắm, nói như Vẹm mà. Tội nghiệp cho biết bao bà mẹ chiến sĩ bao che cho tụi cán binh Cộng Sản, để bây giờ mới sáng mắt ra. Toàn đấm ăn trên ngời trốc hường hết, loại “gộc” miền Nam theo mặt trận GPMN, còn chẳng ăn ai. Mấy bà mẹ chiến sĩ được xơ múi gì.

Trường học thời XHCN là hình ảnh của xã hội người ta đang sống: Phô trương, láo khoét.

Vừa về nhận việc, chúng tôi phải đi công tác ở Hóc Môn 18 thôn vườn trầu, ổ chứa CS nằm vùng thời VNCH, gọi là nơi có tinh thần cách mạng cao.

Chúng tôi được chia ra ở chung với nhà dân. Trong 2 tuần, giáo viên sẽ hướng dẫn dân lên luống trồng khoai lang, đi thăm các gia đình có công với cách mạng, và tham gia công tác xoá nạn mù chữ.

Dĩ nhiên chúng tôi phải làm đủ 3 việc qui định.

Mọi việc tưởng hoàn tất tốt đẹp, dù rằng thầy cô giáo ở thành phố có bao giờ trồng khoai (đất đâu mà trồng?).

Hôm chia tay, phường uỷ tổ chức một buổi tuyên dương công trạng cho giáo viên. Địa phương lịch sự mời khách nói trước. Một ông dạy Văn (nói giỏi) bị chỉ định lên kể thành tích:

- Hướng dẫn cách trồng khoai để đạt năng suất cao.

- Xoá nạn mù chữ (chỉ có 2 tuần)
- Thăm gia đình ông Năm Rơ, người có công che giấu cán binh CS rất hiệu quả, qua mặt bao nhiêu lần địch lùng sục căn cứ cách mạng.

Ông thầy dạy Văn nói xong, ai cũng hả hê (vì sắp được về nhà). Khi ông phùng ury lịch sự lên “đáp lễ”, tụi tôi thấy ông đặng hăng thật to, rồi mới đồng dạc nói, nét mặt có vẻ “hình sự”. Thầy cô nhìn nhau, coi chừng về quận bị dũa.

- Xin cảm ơn các giáo viên quận XYZ tích cực công tác ròng rã 2 tuần tại địa phương của chúng tôi. Nơi đây là “đất thép thành đồng”, dân chúng hết lòng yểm trợ cách mạng (ý khoe có nhiều hầm vùng).
- Nhưng rất tiếc: Ngày hôm qua chúng tôi đã phải trồng lại các vòng khoai. Vì trồng như vậy sẽ chỉ ra toàn lá, chứ không có củ.
- Sau 2 tuần các cụ già vẫn chưa viết được tên mình (trời đất, đọc còn ngắc ngư. Viết phải tập rất lâu, sao mà muốn nhiều vậy?)
- Thầy cô đã đi sai nhà, thăm gia đình có công với Mỹ Ngụy, không phải có công với cách mạng.

Ông Năm Rơ là cán bộ xây dựng nông thôn thời Ngụy. Ông Năm Ri mới là người che giấu các đồng chí bộ đội thoát khỏi các cuộc truy lùng, ông Năm Rơ lại là người chỉ điểm.

Chúng tôi ngồi bên dưới im thin thít, anh bạn ngồi kế ghé tai: “*Họ đang chờ “tiên sư bố” tụi mình.*”

Cũng tại cái thằng nhóc dẫn đường, nó chỉ về hướng đó, rồi biến mất. Giáo viên chia ra thành nhiều tốp, nhóm tôi nào có biết sau nhà Năm Rơ là nhà Năm Ri, nằm khuất sau rặng cây dừa phía sau.

Cả nhóm tôi ủ rũ, mà tôi lại là người bị chỉ định nói lời xin lỗi.

Cũng may chỉ có một nhóm sai, còn đa số đều vô đúng nhà.

Riêng ông phùng trưởng đã được “nháy” trước, nên mang biểu một bao gạo thật to (30kg), thời bao cấp không dễ có.

Bà hiệu trưởng chỉ đạo (bắt buộc), mỗi giáo viên bớt 1kg gạo tiêu chuẩn, để làm quà (đút lót), vì vậy chuyện lằm lằm được cho qua. Thời đó tham nhũng còn lơ thơ, chứ bây giờ thành đại trà.

Ngày xưa mẹ tôi hay nói “ăn cướp cơm chim”, đó là những kẻ không có lương tâm, cơm chim có bao nhiêu mà cũng nở cướp. Giáo viên chúng tôi thời bao cấp đói mờ mắt, còn phải bị xén bớt 1 kg gạo.

Sau ngày 30/4/75, giờ giảng bài (lên lớp) gọi là “tiết học” chỉ còn 55’, thay vì 60’. Nghe nói bây giờ còn ít hơn (học cho lấy có). Trong 55’ phút đó, không đi ngay vào bài giảng, mà còn chờ các em tổ trưởng báo cáo đủ thứ, sinh hoạt đoàn đội, thi đua phong trào... Nếu giáo viên nào (như tôi) phất tay lờ đi, bảo ngừng, nghe giảng bài. Coi chừng mấy học sinh “có chức vụ” sẽ báo cáo thái độ của giáo viên.

Hồi nào giờ nghe chữ “tam đầu chế”. VC đa nghi, luôn luôn tạo nhóm 3 người để kiểm soát lẫn nhau. Vì vậy chúng đã tạo ra hệ thống “công an chìm”, là những học sinh (bí mật) được chỉ định theo dõi thầy cô nào có tư tưởng phản động.

Tôi dạy môn khoa học, nên cũng không phải mở miệng nói cái gì dính líu đến chính trị. Mặc dù khi giảng bài, tôi toàn lấy ví dụ trong đời sống hàng ngày để dẫn chứng. Trong bài “Hiệu suất phản ứng”, là tỷ lệ giữa chất thu được trên lượng chất đem đi làm phản ứng. Trên nguyên tắc về bên trái và bên phải (của phương trình hóa học) số lượng phải bằng nhau. Tuy nhiên đó chỉ là con số “lý tưởng”. Không bao giờ có, với rất nhiều lý do, lượng và phẩm chất dùng, kỹ thuật...

Cũng như khi mua 1 kg muối (thời đó muối bán từng cục to), mang về lấy búa đập ra, có cục đá bên trong 200g. Như vậy chúng ta chỉ có 800g muối, thì làm sao có được 1kg chất tạo thành.

Một lon gạo đem nấu sẽ được 3 chén cơm. Nhưng gạo đầy sắn, trấu làm sao cho ra 3 chén cơm. “Mập mờ đánh lận con đen”. 13 kg thực phẩm, chứ không phải 13 kg gạo. Thực phẩm là khoai sùng, sắn hủ, bo bo, gạo mốc ...

Tất cả mọi ví dụ đều lấy trong cuộc sống hàng ngày, nên tôi mang tiếng là cô giáo “phản động”, nhưng không thể buộc tội, vì không có bằng cứ. Cho đến bây giờ hiệu suất phản ứng vô cùng thấp, có thể thấy ở mọi nơi mọi lúc. Đầu vào như con voi, đầu ra như con chuột.

Rồi tới trình độ văn hóa của nhân viên trong trường, mới thiệt hời ôi.

Hồi đó cuốn sổ để viết “ lý lịch trích ngang “ khổ to như tờ nhật báo. Cuốn lý lịch đó, đúng là “ khổ to “, vì tổ cáo trình độ mỗi người.

Đầu tiên là bà hiệu trưởng, có trình độ “Bổ túc văn hóa miền núi”. Tôi thắc mắc hỏi:

- BTVH thì em biết. Mà tại sao lại thêm chữ miền núi.

Câu trả lời làm tôi “bật ngửa”:

- BTVH miền núi học xong cấp I, sẽ hoàn tất cấp 2 trong 6 tháng. 3 tháng đầu xong 2 lớp 6+7, 3 tháng sau hoàn tất 2 lớp 8+9.

Tôi trợn mắt: hồi xưa 4 lớp phải mất 4 năm. Bà nói thời chiến tranh mọi thứ phải rút ngắn, không thể kéo dài lâu như vậy. Hèn chi bữa nay vừa xong tiểu học, là có bằng Tiến sĩ. Cũng may bà hiệu trưởng trường tôi đọc chữ quốc ngữ cũng không đến nỗi. Chứ nghe nói mấy ông mấy bà Tiến Sĩ nói ngọng, viết sai thiếu gì.

Sau 75, chính quyền mới ngã sang Nga. Trẻ con cấp 2 phải học tiếng Nga. Cô giáo Nga Văn được đào tạo cấp tốc. Cha mẹ nào cũng chỉ muốn con học tiếng Anh, thế là bà hiệu trưởng “ vớ bở “ nhận phong bao dăm dúi để xếp cho con cháu được học lớp tiếng Anh.

Rồi tới nạn giáo viên chủ nhiệm, coi như có quyền “sinh sát”. Mấy ông bộ đội sau bao nhiêu năm chui rúc trong rừng, con của mấy ông học hành lồm bồm. Nay về thành phố, những đứa trẻ đó thành nạn “ kiêu binh “ phá phách, hỗn lão. Toàn gọi thầy cô giáo là ông này bà nọ, những tiếng mà ngày xưa thời VNCH chưa bao giờ tôi nghe được. Học trò một mực cung kính tôn trọng thầy cô. Còn bây giờ những giáo viên tha hóa, biết cha mẹ học sinh chủ nhiệm giữ nhiều chức vụ trong những cơ quan béo bở: Trưởng phòng nhà đất, trưởng phòng thương nghiệp... thầy cô chủ nhiệm con của mấy ông bà này, đã dung dưỡng cho con của họ là những học sinh cá biệt, càng ngày càng gây nhiều phiền toái cho cả trường.

Đa số thầy cô lớn tuổi, nặng gánh gia đình nên giả vờ làm lơ. Lúc đó tôi còn độc thân, không có tiêu chuẩn xin cấp nhà. Cũng không giả vờ đau bụng, nhức đầu để xin thuốc những em có quà của thân nhân nước ngoài. Mang thuốc cho cô lúc nào cũng nguyên hộp (cô mới bán được chợ trời). Học trò kiêu binh lộng hành quá, vừa quay lưng viết bảng là phi tiêu, cùi bắp, hột cóc bay vèo vèo từ dưới bay lên. Chịu không nổi tôi nhất định đuổi đứa cầm đầu. Tưởng rằng sau đó tôi sẽ lang thang ra chợ trời kiếm sống. Ai dè mọi chuyện lại hoàn toàn ngược lại, tôi lại được “ tuyên dương ” vì đã dám đấu tranh chống lại mọi sai trái tiêu cực.

Hổng dám đâu! Tại vì tôi ở gần trường, tôi không thể chịu nổi, suốt ngày bị quấy rầy. Đi chợ, đi chơi đều bị nghe réo tên: M ơi ! M hỡi ...

Không phải học trò ghét tôi đâu nhé. Học trò rất thích cô giáo “ phản động “, bằng chứng là ngày khai giảng, có một tấm bảng thật to ghi tên thầy cô chủ nhiệm. Học trò xếp hàng dưới sân, bà hiệu trưởng (bày đặt) chờ học sinh ổn định mới tuyên bố tên giáo viên chủ nhiệm.

Tới tên tôi là tụi nó vỗ tay rầm rầm, cô giáo này không thích làm “chuyện ruồi bu” vớ vẩn linh tinh. Chỉ lo học cho giỏi, mai kia ấm thân. Tôi vẫn thường an ủi mấy em con nhà nghèo, cha ở tù, mẹ lặn lội chợ trời. Đi học mặc quần áo toàn “ti vi “ (miếng vá) to đùng. Dẫu có cả trăm lượng vàng thì cũng có thể mất, còn kiến thức đã vô đầu thì không ai có thể lấy được.

Mấy đứa quậy phá (cá biệt) càng thích cô giáo thì càng chọc ghẹo. Có ông thầy đạp xe đạp cộc cạch, hai thằng học trò rần mắt, chõ nhau trên chiếc xe gắn máy Honda, thằng chở kè sát ông thầy rò ga, thằng sau “dzốt “ luôn cái mũ kết của ông thầy chạy mất tiêu.

Nói đông dài, để cho thấy tự dưng tôi được tuyên dương. Vì tôi đã “ lọt “ vô chủ trương xoa dịu ám ức của mọi người (quần chúng). Tôi nào có biết, bố của thằng cầm đầu dám phá phách, đã bị chuyển công tác (thất sủng), thì giữ cái thằng quấy rối đó lại làm gì? Nó phải là “ vật tế thần”, như bao ông to bà lớn tham những khác.

Chức to ăn to, chức bé ăn bé. Bộ trưởng y tế là cơ quan đứng đầu lo sức khỏe cho dân, mà còn bán thuốc chùng ngựa giả, bộ thử giả... thì ôi thôi, còn gì để nói.

Thôi trước sau gì tôi cũng phải bước ra khỏi nơi, suốt ngày bị nói láo, ngượng miệng lắm.

Các em học trò áo quần tivi và cô giáo “phản động” giờ gặp nhau trên đất Mỹ. Không ai phải cúi đầu khom lưng, nhân quyền nhân phẩm được tôn trọng. Chẳng còn phải khúm núm xin xỏ khi đến nơi cửa quyền.

Qua rồi cơn ác mộng, những ngày tháng lao đao. Nhưng vẫn nhớ về quê xưa. Cổ lý xa xôi.

Nhớ về quê mẹ, ruột đau chín chiều.

Lại thị Mơ